

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ ธรรมชาติกับการขับเคลื่อนงานกองทุนชุมชน

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นางภัสริกา กลิ่นอุดม

ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

๓. องค์ความรู้ที่ปั่งซี่ (เลือกได้จำนวน ๑ หมวด)

- ☐ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้
- ☐ หมวดที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัวอย่างสมดุล
- ☒ หมวดที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมชาติ
- ☐ หมวดที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด)

หนึ่งในภารกิจสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คือ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีระบบบริหารจัดการเงินทุนของชุมชนให้มีคุณภาพสามารถนำกองทุนชุมชนที่มีอยู่มาใช้พัฒนาอาชีพสร้างรายได้แก่คนในชุมชนเป็นอันดับแรก เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นคืนสู่คนในชุมชนให้มากที่สุด ก่อนที่จะพึ่งพาทุนจากภายนอก ทั้งนี้การพัฒนาขีดความสามารถของประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เป็นงานที่ทำทลายความสามารถของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกคน ในการขับเคลื่อนการพัฒนากองทุนชุมชนให้กองทุนชุมชนสามารถเป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างแท้จริง ในสถานการณ์ที่กองทุนชุมชนในปัจจุบันหลายกองทุนยังขาดศักยภาพ คนในชุมชนยังต้องพึ่งแหล่งทุนภายนอกชุมชน

ธรรมชาติ (Good Governance) คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถ นำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง รวมถึง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรม ความโปร่งใสตรวจสอบได้ หลักธรรมชาติ เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นหลักการที่ช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ ดำเนินการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและซื่อสัตย์ หมั่นเพียร ทำให้กองทุน องค์กรและกิจการนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่น ในองค์กรว่ามีความโปร่งใส นำมาซึ่งความไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่น แก่ทุกฝ่าย ส่งผลดีต่อเสถียรภาพกองทุนชุมชน และส่งผลให้กองทุนชุมชนสามารถเป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างมีความมั่นคงและยั่งยืน

๕. รูปแบบ กระบวนการ หรือลำดับขั้นตอน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

๕.๑ การให้ความสำคัญของภาคีพัฒนาในการร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนาศักยภาพของกองทุนชุมชน

๕.๒ สร้างความตระหนักแก่คนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของกองทุนชุมชน และมีความต้องการร่วมกันที่จะปรับปรุง พัฒนากองทุนชุมชนในหมู่บ้านของตน ให้เป็นแหล่งทุนชุมชนที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ

๕.๓ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันถอดบทเรียน การบริหารงานของกองทุนชุมชน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานกองทุนชุมชนเพื่อให้เป็นกองทุนชุมชนต้นแบบ

๕.๔ สร้างเครือข่ายกองทุนชุมชนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกองทุนชุมชนในทุกระดับ

๖. เทคนิคการปฏิบัติงาน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

ในการบริหารงานกองทุนชุมชน สามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ได้ตามสถานการณ์ของแต่ละกองทุนชุมชนซึ่งมีความแตกต่างกัน

๖.๑ หลักคุณธรรม คือ คณะกรรมการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในความเท่าเทียมกันของทุกคน ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือตัวเองจนเดือดร้อน ยึดถือความถูกต้องเป็นสำคัญ

๖.๒ หลักนิติธรรม คือ กองทุนชุมชนต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน และมีการรับรู้ ยึดถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเคร่งครัด

๖.๓ หลักความโปร่งใส คือ การบริหารจัดการกองทุนชุมชนทุกชั้น ตอนต้องมีความชัดเจน ชี้แจงและตรวจสอบได้ มีการจัดทำเอกสารหลักฐาน ทะเบียนต่าง ๆ ไว้ อย่างครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

๖.๔ หลักการมีส่วนร่วม คือ กองทุนชุมชนต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำงาน ร่วมกระบวนการตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา และรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าของร่วมกัน

๖.๕ หลักความรับผิดชอบ คือ องค์ประกอบของกองทุนชุมชน ทุกฝ่ายล้วนมีความสำคัญ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการแบ่งหน้าที่ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

๖.๖ หลักความคุ้มค่า คือ หลักการบริหารจัดการที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่กองทุนชุมชนควรให้ความสำคัญ ได้แก่ ใช้ทรัพยากรทุกอย่างของกองทุนที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรณรงค์ให้ทุกฝ่ายให้ความสำคัญ และปฏิบัติร่วมกัน

ถ้าสามารถนำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ไปปรับใช้ในการบริหารงานกองทุนชุมชน ซึ่งมีหลากหลาย ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนปุ๋ยธนาคารข้าว กองทุนสงเคราะห์ราษฎร ฯลฯ เชื่อแน่ว่า กองทุนชุมชนเหล่านี้จะสามารถเป็นแหล่งทุนชุมชนที่มีความพร้อมที่จะส่งเสริมต่อยอดการพัฒนาอาชีพของคนในชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๗. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

คณะกรรมการบริหารกองทุนบางกองทุน ยังไม่มีการจัดทำเอกสารหลักฐาน ทะเบียนต่าง ๆ ที่ชัดเจน แก้ไขปัญหาได้โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการผู้บริหารกองทุน และนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกองทุน ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

ด้านการพัฒนาคน

๑. สามารถดำเนินงานโดยการใช้หลักการมีส่วนร่วม ของประชาชน กลุ่ม/องค์กร ในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๒. คณะกรรมการกองทุนต่าง ๆ ในชุมชน สามารถนำความรู้ และประสบการณ์จากการเข้ารับการฝึกอบรมมาปรับใช้ในชุมชนและสามารถถ่ายทอดให้กับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓. เกิดความสามัคคี และความต้องการเป็นเจ้าของร่วมกันในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน

ด้านการพัฒนางาน

๑. สามารถใช้ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นฐานข้อมูลของกองทุนต่าง ๆ ภายในชุมชน และส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการหนี้ในชุมชน
๒. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ส่งเสริม สนับสนุน ให้กลุ่มเป้าหมายขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของกองทุนในชุมชนให้สามารถเป็นต้นแบบ (Best Practice) ได้
๓. ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนและครัวเรือนเป้าหมายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และวางแผนชีวิต จนสามารถลดหนี้ ปลดหนี้ และนำไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้น

ด้านการพัฒนาองค์กร

๑. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับชุมชน ในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ของกองทุนชุมชน
๒. บรรลุวัตถุประสงค์ในดำเนินการโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกองทุนชุมชน
๓. เกิดความคุ้มค่าในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร
๔. การบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้เป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชนอย่างแท้จริง
๕. เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นประสบการณ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม/องค์กรตลอดจนเครือข่ายทุกระดับ

*****